

שים לב: בבחינה זו יש הנחיות מיוחדות.
יש לענות על השאלות על פי הנחיות אלה.

תנ"ך

לבתי ספר עצמאיים

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון – עיון בתורה (שמות)	–	(21×2)	–	42	נקודות
פרק שני – עיון בנביאים אחרונים	–	(14×3)	–	42	נקודות
פרק שלישי – עיון בכתובים	–	(16×1)	–	16	נקודות
סך הכול	–			100	נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם ונקי, בלי פירושים ובלי תוספות.

ד. הוראות מיוחדות: בפרק השני והשלישי יש לענות על פי אחד הפרשנים: רש"י או מצודת דוד.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טייטה" בראש כל עמוד המשמש טייטה.
כתיבת טייטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון – עיון בתורה (שמות) (42 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 1-4 (לכל שאלה – 21 נקודות).

1. שמות, י', כ"ח – י"א, ה'

א. "דבר נא באֶזְנִי העם וישאלו..." (פסוק ב').

רש"י: "אין 'נא' אלא לשון בקשה, בבקשה ממך הזהירם על כך".

על פי רש"י, מדוע ביקש ה' ממשה להורות לבני ישראל לשאול כלים ממצרים?

(7 נקודות)

ב. "ויאמר משה כה אמר ה' " (פסוק ד').

רש"י: "בעמדו לפני פרעה נאמרה לו נבואה זו".

מדוע נאלץ רש"י לפרש כך? (7 נקודות)

ג. בפירושו לפסוק ה' מביא רש"י את דברי חז"ל: "כשהקב"ה נפרע מן האומה נפרע מאלוהיה".

הסבר כיצד למדו חז"ל דברים אלה מפסוק ה'. (7 נקודות)

2. שמות, י"ב, א'-ד'

א. (1) "ויאמר ה' אל משה ואל אהרן" (פסוק א').

לפי רש"י, מדוע דווקא עכשיו ה' מדבר גם אל אהרן?

(2) "דָּבְרוּ אֵל כָּל עַדְת יִשְׂרָאֵל" (פסוק ג').

לפי רש"י, מדוע ה' אומר "דברו" בלשון רבים, אם בעבר ציווה על משה "אתה תדבר" (שמות, ז', ב')?

(8 נקודות)

ב. "החדש הזה לכם... ראשון הוא לכם לחדשי השנה" (פסוק ב').

לפי רמב"ן, הסבר מדוע התורה מצווה למנות את החודשים מניסן.

(6 נקודות)

ג. "ואם ימעט הבית מהיות מִשְׁה" (פסוק ד').

(1) על איזה מצב מדובר בפסוק? ענה לפי הפשט ולפי הדרש ברש"י.

(2) על איזו מילה בפסוק מתבסס הדרש?

(7 נקודות)

3. שמות, ט"ו, כ"ה-כ"ז

א. "שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו" (פסוק כ"ה).

(1) לפי רש"י, מה לימד משה את העם במקרה?

(2) לפי רש"י, מה היה הניסיון במרה?

(7 נקודות)

ב. "כל המחלה אשר שמתני במצרים לא אשים עליך בַּי אני ה' רַפְּאֵךְ" (פסוק כ"ו).

הסבר כיצד סוף הפסוק מנמק את ההבטחה "כל המחלה... לא אשים עליך", לפי הפשט ולפי הדרש ברש"י.

(7 נקודות)

ג. עיין בפסוק כ"ז.

מהי השאלה של רמב"ן על תוכן הפסוק, ומהי התשובה שהוא עונה על שאלה זו?

(7 נקודות)

4. שמות, י"ט, ט'-י"ד

א. "ויגד משה את דברי העם אל ה'" (פסוק ט').

על פי רש"י, מה היו "דברי העם"? כיצד דברי ה' בפסוק י' עונים על דבריהם? (7 נקודות)

ב. "וקיו נכנים ליום השלישי" (פסוק י"א).

כיצד מסביר ספורנו את הדרישה הזו שה' דורש מהעם? (7 נקודות)

ג. "מן ההר אל העם" (פסוק י"ד).

מה לומד רש"י מפסוק זה על מעלתו של משה? (7 נקודות)

פרק שני – עיון בנביאים אחרונים (42 נקודות)

ענה על שלוש מן השאלות 5-9 (לכל שאלה – 14 נקודות).

שים לב: בשאלות שבחרת, יש לענות על פי אחד הפרשנים: רש"י או מצודת דוד.

5. ישעיה, ב'

- א.** "בית יעקב לכו ונלכה" (פסוק ה').
- מי הם הדוברים בפסוק זה, ומה הקשר בין פסוק ה' ובין פסוקים א'–ד'? (5 נקודות)
- ב.** "כי נטשתה עמך בית יעקב" (פסוק ו').
- מדוע נטש ה' את עמו? בתשובתך פרט שני עניינים.
- (5 נקודות)
- ג.** הסבר את הקריאה של הנביא בפסוק כ"ב. (4 נקודות)

6. ישעיה, ס', א'–ט'

- א.** "קומי אורי כי בא אורך" (פסוק א').
- כתוב למי הנביא פונה במילים אלה, ומה האור מסמל בפסוק זה. (5 נקודות)
- ב.** עיין בפסוק ח'.
- על מי נאמר הפסוק? הסבר את הדימויים שבפסוק זה. (4 נקודות)
- ג.** "כי לי איים יקוו ואניות תרשיש בראשנה להביא בניך מרחוק כספם וזהבם אֲתֶם" (פסוק ט').
- הסבר את התיאור של הנביא במילים אלה, וכתוב מהי התקופה הנרמזת במילה "בראשונה".
- (5 נקודות)

7. ירמיה, ט', ט'–ט"ו

- א.** "מַעוֹף הַשָּׁמַיִם וְעַד בַּהֲמָה נִדְדוּ הַלֵּכוֹ" (פסוק ט').
- מדוע נהגו כך בעלי החיים, ועל מה מרמזת התנהגותם? (4 נקודות)
- ב.** "על מה אבדה הארץ" (פסוק י"א).
- הסבר את התשובה לשאלה זו, על פי פסוקים י"ב–י"ג. (5 נקודות)
- ג.** הסבר את העונש המתואר בפסוקים י"ד–ט"ו. (5 נקודות)

8. ירמיה, ל"א, א'–ד'

א. "מצא חן במדבר עם שרידי חרב" (פסוק א').

מי מצא חן בעיני מי, ומתי הוא מצא חן בעיניו? בתשובתך הסבר את הכינוי "שרידי חרב". (5 נקודות)

ב. "עוד אֶבְנֶנָּה וְנִבְנִית" (פסוק ג').

לאיזה בניין הנביא מתכוון בדבריו, ומהי הבשורה במילים "אבנך ונבנית"? (5 נקודות)

ג. "נָטְעוּ נָטְעִים וַחֲלָלוּ" (פסוק ד').

מה הנביא מבשר לעם ישראל במילים האלה? (4 נקודות)

9. יחזקאל, ל"ז, ט"ו–כ"ח

א. עיין בפסוקים ט"ז–י"ט.

מהו המעשה שיחזקאל נצטווה לעשות, ועל מה מעשה זה מרמז? בתשובתך הסבר את דברי ה' "והיו לאחדים

בידך" (פסוק י"ז). (4 נקודות)

ב. הסבר אַרְבַּע מבשורות הגאולה שבפסוקים כ"ד–כ"ח. (6 נקודות)

ג. "וַיָּשְׁבוּ עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לַעֲבָדֵי יַעֲקֹב" (פסוק כ"ה).

כַּד"ק: "לפי שאברהם ויצחק היו להם בנים אחרים שלא ירשו הארץ, זכר יעקב כי לו נתנה הארץ ולזרעו אחריו".

מהו הקושי שרד"ק מיישב, וכיצד הוא מיישב אותו? (4 נקודות)

פרק שלישי – עיון בכתובים (16 נקודות)

ענה על שאלה אחת מן השאלות 10–12 (16 נקודות).

שים לב: בשאלות שבחרת, יש לענות על פי אחד הפרשנים: רש"י או מצודת דוד.

10. תהלים, כ'

- א. "למנצח מזמור... יענך ה'" (פסוקים א'–ב').
 באילו נסיבות נאמר מזמור זה? (5 נקודות)
- ב. "שִׁגְבֹךְ שֵׁם אֱלֹקֵי יַעֲקֹב" (פסוק ב').
 מה פירוש המילה "שִׁגְבֹךְ", ומדוע ה' מכונה כאן "אלקי יעקב"? (6 נקודות)
- ג. "עֲתָה יִדְעֵתִי כִּי הוֹשִׁיעַ ה' מִשִּׁיחוֹ" (פסוק ז').
 מה נודע עתה, בעקבות הישועה? (5 נקודות)

11. תהלים, ל'

- א. "חֲנֻכַּת הַבַּיִת לַדּוֹד" (פסוק א').
 ציין מהו הבית שבפסוק, וכתוב מה הקשר בין "חנוכת הבית" ובין הביטוי "ולא שִׁמְחַת אֲבִי לִי" (פסוק ב')?
- (6 נקודות)
- ב. (1) על פי פסוק ז', מה הייתה המחשבה של דוד בעת שלוה?
 (2) הסבר את פסוק ח' בהקשר של פסוק ז'.
- (6 נקודות)
- ג. הסבר את פסוק י"ג. (4 נקודות)

12. תהלים, ל"ד

- א. "לדוד בשנותו את טעמו" (פסוק א').
 מה עשה דוד לפי פסוק זה, ומדוע עשה כך? (6 נקודות)
- ב. הסבר מדוע "האיש החפץ חיים" הוא "אהב ימים" (פסוק י"ג). (6 נקודות)
- ג. הסבר: "תמונת רשע רעה" (פסוק כ"ב). (4 נקודות)

בהצלחה!